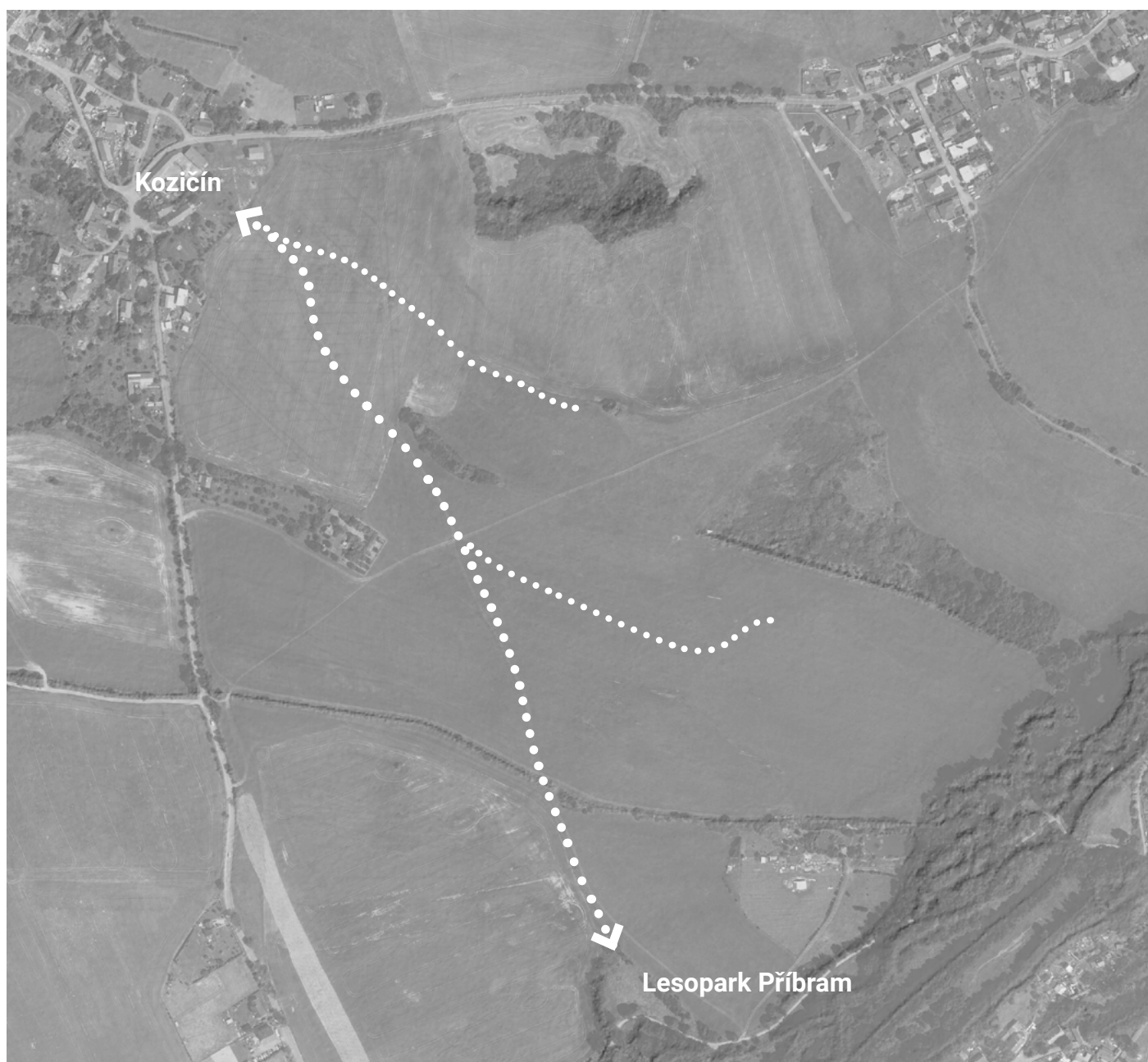
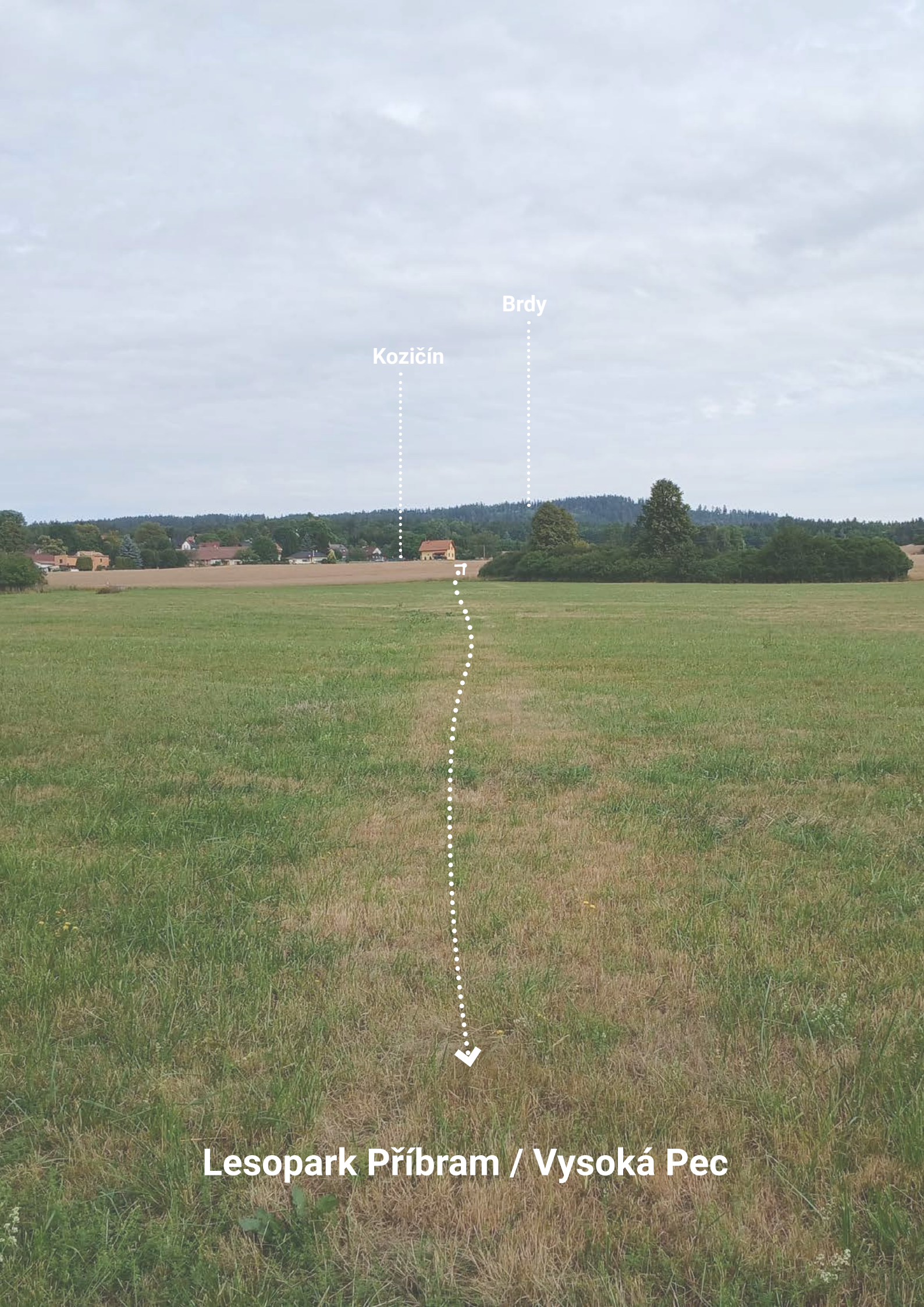

Cestovatel

pilotní projekt Strategie krajinných relikтів
- **obnova cesty mezi Příbramí a Kozíčinem**

22.08.2025

Lesopark Příbram / Vysoká Pec

ZPRACOVÁNO 08/2025

© Veškerý obsah této publikace, včetně fotografií a map bez uvedení zdroje, je majetkem společnosti studio-relinkt, s.r.o. Neoprávněné použití je zakázáno bez písemného souhlasu. Všechna práva vyhrazena.

OBJEDNATEL

Město Příbram
Tyršova 108, 261 01 Příbram
IČO: 00243132
DIČ: CZ00243132
kontaktní osoba: Ing. arch. Josef Tlustý (městský architekt)

ZHOTOVITEL

studio-relinkt, s.r.o.
Vysoká Pec 62, 262 41 Bohutín
IČO: 19701454
kontaktní osoba: Msc. Wouter Verleure
email: info@studio-relinkt.com
tel: +420 778 747 089

AUTORSKÝ TÝM

Msc. Wouter Verleure
Ing. Marek Kratochvíl
Ing. arch. Zdeněk Ent

VZNIK PROJEKTU

CÍLE, VÝCHODISKA

Tato intervence navazuje na *Strategii obnovy a rozvoje krajinných relikтів města Příbram*, která byla vypracována v roce 2024. Studie mapuje a popisuje potenciál zaniklých krajinných prvků. Jedním z těchto prvků jsou zaniklé cesty. Studie určuje historickou cestu mezi Příbramí a obcí Kozíčin jako cestu s největším potenciálem, neboť se jedná o nejdelší zaniklou cestu ve vlastnictví města Příbram.

Od strategie k realizaci

V roce 2025 byla strategie dále rozpracována s cílem vybrat prioritní projekty k realizaci. Vzhledem ke komplexnosti a rozsahu navržených zásahů ve studii bylo rozhodnuto zahájit implementaci participativní procesem - sérií workshopů. Během těchto workshopů byli osloveni a zapojeni jak obyvatelé města, tak zaměstnanci a vedení města.

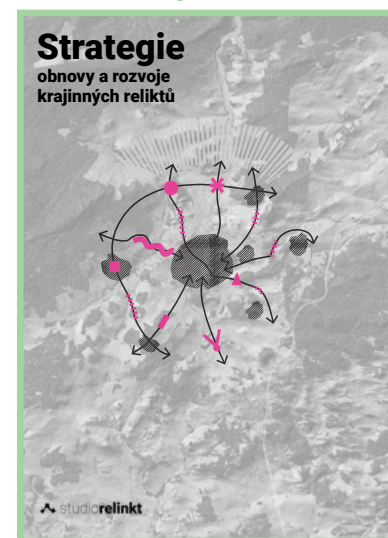
Na základě participativního procesu byla vybrána prioritní místa a projekty, které by měly být dále rozpracovány v Implementačním plánu v roce 2026.

“Cestovatel” - zvolený pilotní projekt obnovy cesty

Jeden z workshopů se uskuteční přímo v krajině – na místě navrhované iniciační intervence „CESTOVATEL“, která je popsána v této brožuře. Workshop je naplánován na 21. září 2025. Cílem workshopů je definovat společné priority a cíle sdílené městskou samosprávou i obyvateli.

Projekt “CESTOVATEL” je prvním krokem k realizaci, vzniklým na základě spolupráce s pracovníky města a obyvateli. Díky rozsahu a potenciálu území byl tento zaniklý chodník zvolen jako pilotní projekt. Projekt ztělesňuje různá témata ze studie a převádí je do konkrétní a dlouhodobé obnovy krajiny.

1. Strategie

zpracováno
2024

2. Participativní proces

I. workshop se zástupci města (galerie)
- Úvodní workshop o významu a obsahu Implementačního plánu

Participativní setkání s obyvateli (galerie)
- sběr dat a komunikace zpracované Strategie

II. workshop se zástupci města (galerie)
- koordinační setkání
- prezentace výsledků participace

Participativní exkurze s obyvateli (Kozíčin)
- exkurze na pilotní projekt
- interpretace krajiny skrze smyslový prožitek

III. workshop se zástupci města a obcí (galerie)
- možnosti regionální spolupráce
- představení výsledků z exkurze

prezentace společné vize I.P. (galerie)
Implementačního plánu Strategie krajinných relikтів a výsledků z participativního procesu

probíhá
2025

3. Implementační plán

ZAPOJENÍ
OBYVATEL

ROZPOČET

PRIORITNÍ
PROJEKTY

METODIKA
PROCESU
OBNOVY

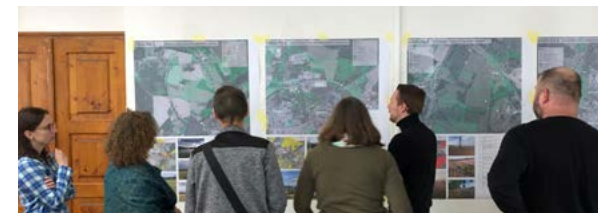
plánováno
2026

**PILOTNÍ PROJEKT
“CESTOVATEL” (září 2025)**
bude sloužit jako praktický příklad
procesu obnovy a edukativní
prostor tématu krajinných relikтів.

▲
SCHÉMA PROCESU
obnovy a rozvoje
krajinných relikтів

Participativní proces (léto 2025)

Mapové podklady pro projektové území mezi lesoparkem Příbram a obcí Kozíčin, které byly využity během interaktivních workshopů s hlasováním, určených jak pro veřejnost, tak pro zástupce města.

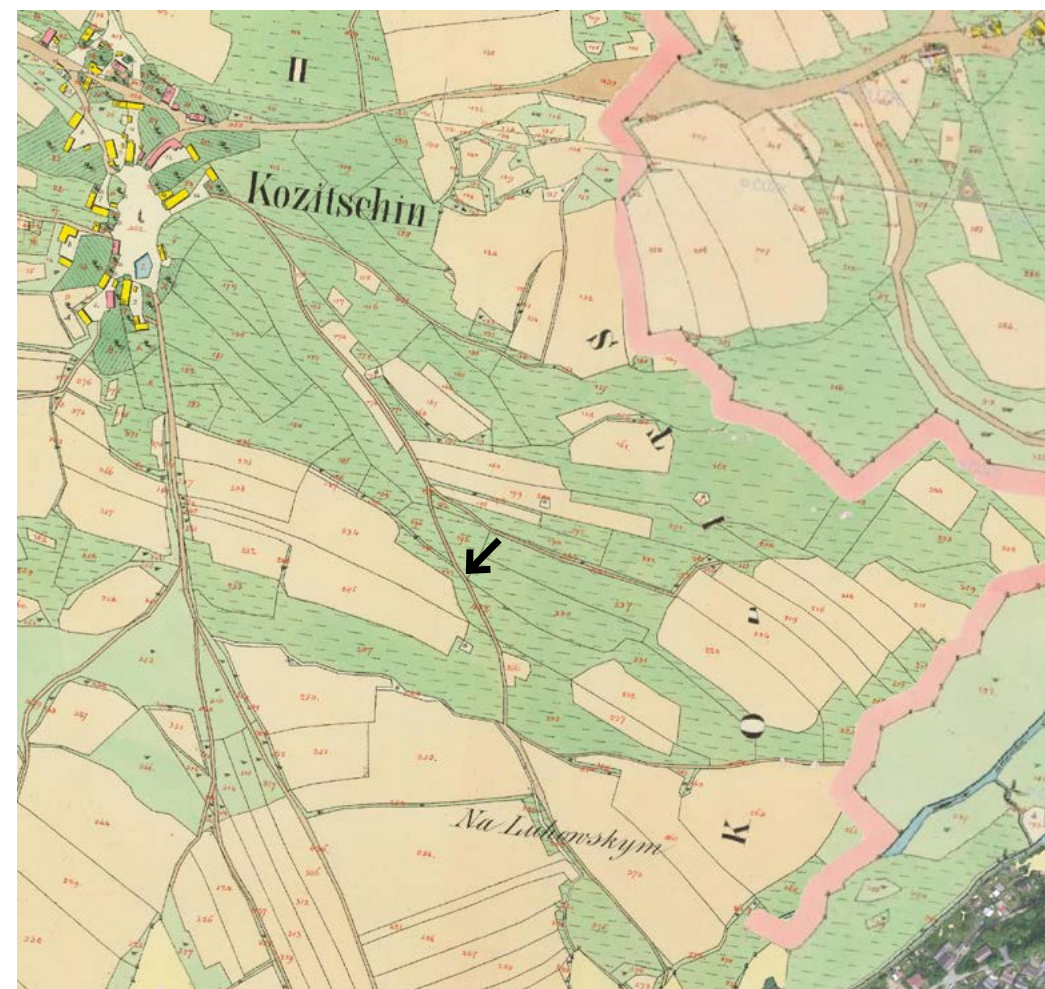

▲ Jedním z klíčových prvků každého workshopu byla aktivní účast a interakce s přítomnými. Toho bylo dosaženo prostřednictvím různých forem zapojení – prezentací, mapových podkladů, brainstormingu („lepiková bouře“), diskusí a hlasování o prioritních projektech.

HISTORIE

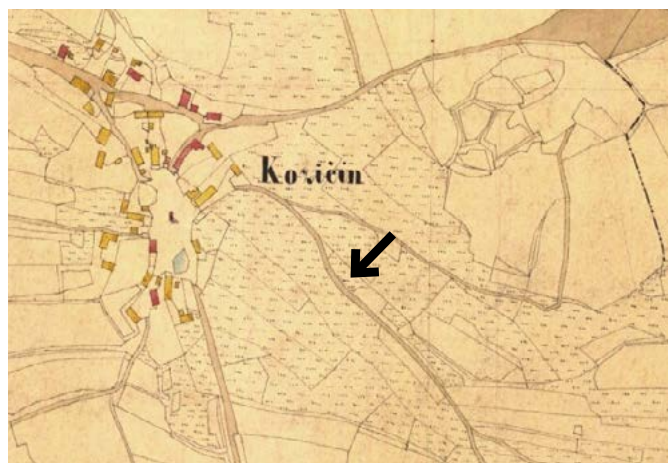
Kozičín, je obec velmi starou, prvá písemná zmínka o ní se vztahuje k roku 1298, jsou to, společně s obce Tisové, tedy dvě nejstarší písemně doložené obce regionu. Podobná potíž jako u Tisové je s historickým zobrazením, poprvé vidíme Kozičín nakreslený na mapě městských lesů, tato mapa není datována, pochází však s největší pravděpodobností z prvé poloviny 18. století. Je otázkou nakolik zde provedený zákres odpovídá tehdejší realitě a nejedná-li se pouze o případný ilustrační doplněk mapy. Kozičín posléze najdeme na I. vojenském mapování z roku 1764. K výřezům z obou zmiňovaných ještě přidáváme ukázkou z mapy poněkud mladšího data z roku 1830.

(zdroj: <https://rimbaba.cz/pamet-refionu/kozicin-1651>)

◀ na mapách Císařských povinných otisků stabilního katastru 1826-1843 vidíme nejen zaniklou parcelu cesty, ale také rozsáhlé mokřadní plochy, kterými cesta procházela a které zanikly v důsledku intenzifikace zemědělství.

Název "Na Luhowskym" odkazuje právě na mokřadní charakter této oblasti.

Pro porovnání – cesta na Kozičín na mapě z roku 1830

cesta na Kozičín na mapě I. vojenského mapování z roku 1764

Třetí vojenské mapování - 1875 - 1952

Název **Vysoká Pec** (pec na tavení rud) připomíná hornickou minulost této oblasti. Řada krajinných prvků – ať už částečně, nebo zcela zaniklých – stále svědčí o tomto bohatém hornickém dědictví. Mezi dochované hornické relikty v krajině patří například: důl Řimbaba, bývalý důl Rastislav Štefánik (Vyhlídková věž Rudolfka, Vysokopecký rybník, Řimbabská štolatd. Také zaniklá stezka mezi obcemi Kozičín a oblastí kolem dolu Řimbaba byla úzce spojena s tehdejší těžbou.

◀ ortofoto 1950

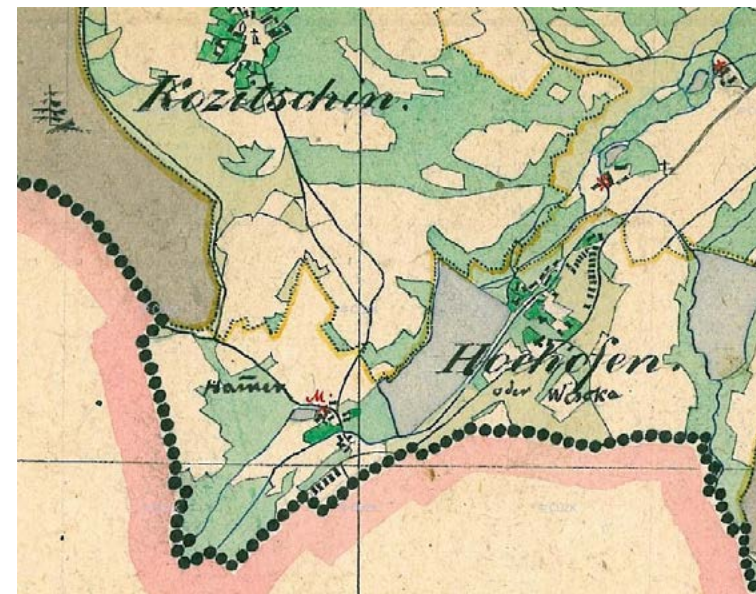

V rámci příprav jsme obdrželi cenné informace od paní Marie Smolové, ředitelky státního okresního archivu Příbram. Ve své reakci na náš výzkum poskytla historická data vycházející z archivních pramenů a odborných publikací. Podle paní Smolové patří tato cesta k nejstarším trasám v dané oblasti:

„Cesta vedla nejpозději od 16. století původně od Vokačovského mlýna u dnešního Vysokopeckého rybníka. Od začátku 18. století se po té nejdelší cestě chodilo k prostřednímu hamru, papírně a Vysoké Peci, u které byli Kozičínští povinni robotovat. Červené odbočky vpravo jsou cesty od mlýna dnes zvaného Hořejší Fiala ležícího mezi nimi, na tu odbočku nejbližší Kozičínu se také napojovala zaniklá cesta od dnešního mlýna Dolejší Fiala, ležícího pod Hořejším Fialou.

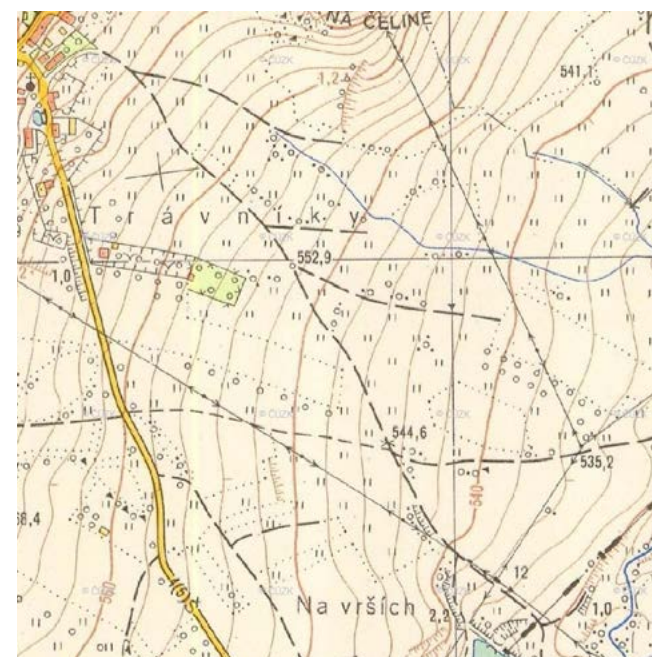
Paní Smolová se těmito tématům věnovala rovněž ve své studii publikované ve sborníku Podbrdsko XXVIII/2021 pod názvem Trojhran – brdský mezník u Lipového luhu.

Díky tomuto příspěvku městského archivu je zřejmé, že cesta nebyla jen praktickým spojením, ale také nedílnou součástí historické a hospodářské struktury zdejší krajiny. Projekt CESTOVATEL, který usiluje o její obnovení, tak symbolicky i fyzicky propojuje minulost se současností.

Na všech těchto mapách je patrná nejen trasa zaniklé cesty, ale i tehdejší krajinný kontext, který byl převážně tvořen **mokřady**.

V rámci modernizace příbramského báňského podniku byla v roce 1935 zprovozněna **lanová dráha k přepravě rudy** d bohutínského dolu Generál Štefáník na březohorskou úpravnu a zároveň k transportu uhlí opačným směrem pro potřeby kotelny této šachty. Fungovala do roku 1970. (zdroj: SVS_2016_34_Z minulosti nejproduktivnějšího dolu Březohorského rudního revíru....)

POZŮSTATKY ZANIKLÉ STEZKY

Podle naší definice krajinných relikтів je možné v krajině nalézt různé prvky, které potvrzují bývalou existenci zaniklé cesty mezi Kozičínem a Vysokou Pecí. Tyto relikty popisujeme v této kapitole.

Definice:
Krajinné relikty jsou hmotné i nehmotné stopy minulosti, které z různých důvodů ztratily svoji funkci, zanikly nebo nejsou přístupné, ale zůstávají určitým způsobem zapsány do stavu dnešní krajiny buď fyzicky, nebo katastrálně. Vypovídají o

kulturním a přírodním využití krajiny. Často jsou stále ve vlastnictví obce a mají významný potenciál posílit identitu a bezmotorové propojení sídla a krajiny a stát se multifunkčním nástrojem v boji proti klimatickým změnám.

Jedním z nejčitelnějších relikтів zaniklé cesty je její otisk v současném katastru i vlastnické struktuře. Bývalé trasování je dodnes zakresleno v katastru a zároveň zůstává ve vlastnictví města Příbram.

Dotčený pozemek:
Katastrální území: Kozičín [671576]
Parcelní číslo: 261/6 a 268/20
Výměra (m²): 4567 a 1915
Vlastnické právo: Město Příbram
Nájemce: Zemědělské družstvo Bohutín

▲ Pozemky související se zaniklou cestou „CESTOVATEL“

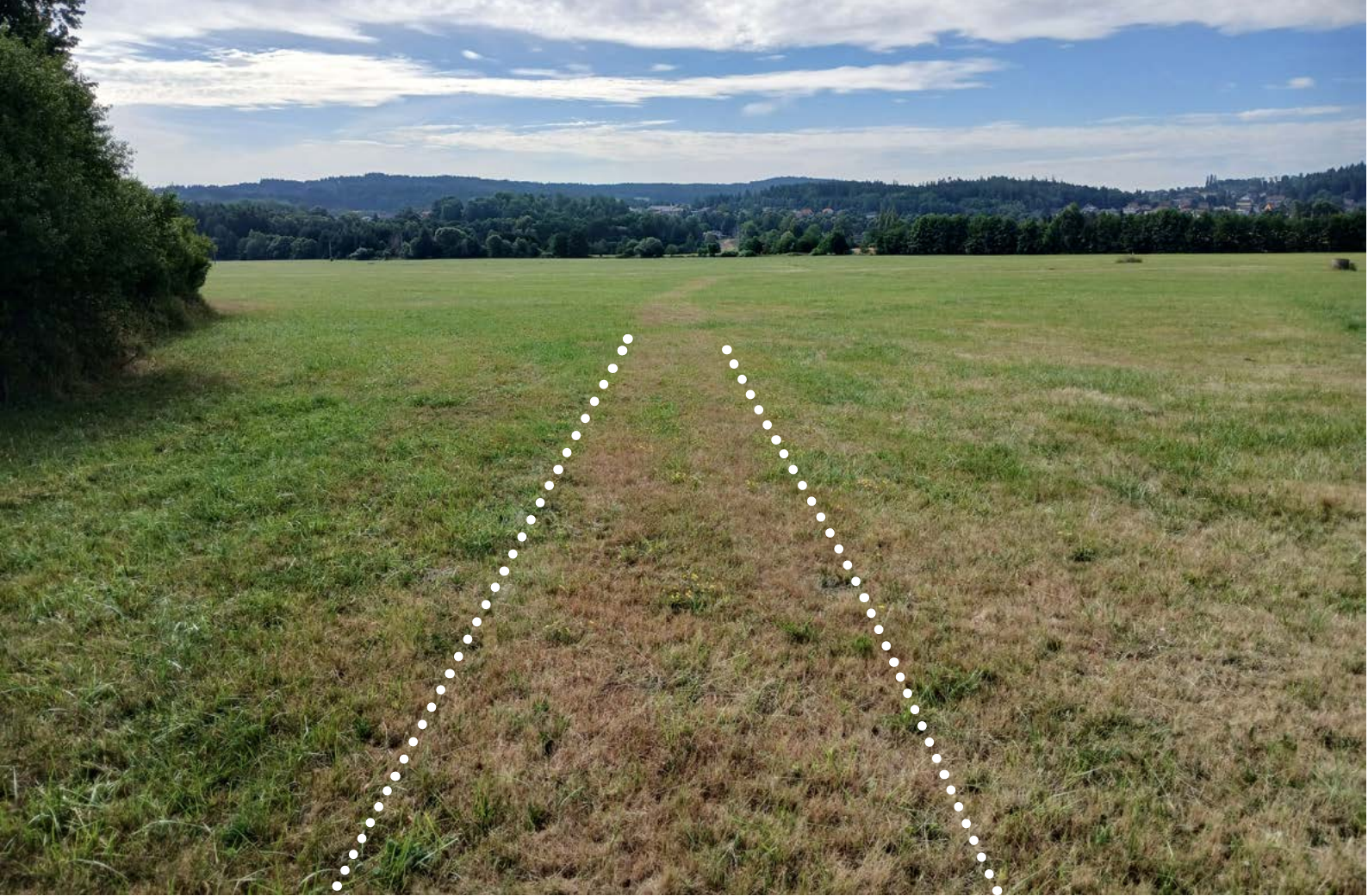
▲ V žluté barvě jsou vyznačeny všechny pozemky ve vlastnictví města Příbram

▲ Detail ortofoto 2015

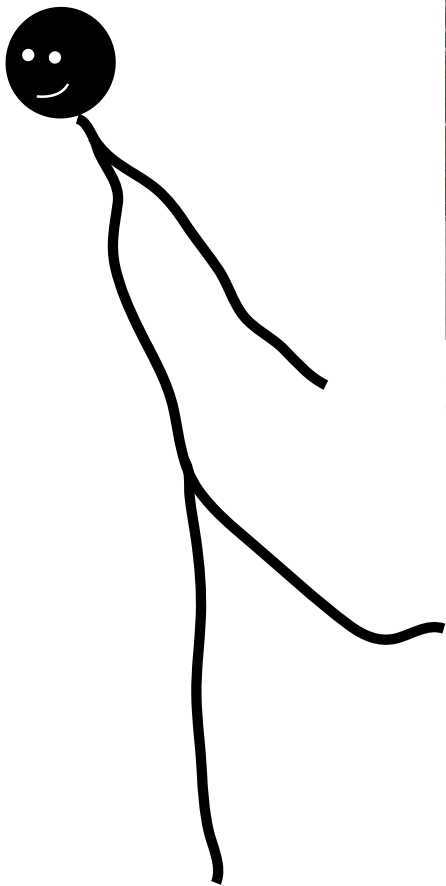
◀ ortofoto 2015

Také v dnešní krajině je zaniklá cesta stále čitelná. Její bývalé trasování je nejlépe patrné na ortofotomapách i v terénu za extrémních povětrnostních podmínek, jako je sucho nebo naopak nadměrné srážky. Pod vlivem těchto extrémních jevů se trasa cesty obrazně řečeno „vykreslí“ v přítomné vegetaci – například na ortofotomapě z roku 2015 (vlevo) nebo na fotografii pořízené v terénu v červenci 2025 (vpravo).

▲ Fotografie zaniklé cesty během extrémního sucha (červenec 2025)

Název projektu „CESTOVATEL“ vychází z podoby konkrétního pozemku v katastru, který reprezentuje zaniklou cestu. Při troše představivosti má tento pozemek tvar postavy procházející krajinou. Tento motiv zároveň symbolicky odkazuje na původní smysl a funkci takových cest – sloužily k propojení a zlepšení přístupnosti krajiny. Postava poutníka v krajině tuto myšlenku ztělesňuje a zároveň ji činí znovu viditelnou skrze svůj potenciál k obnově.

Pozemek týkající se zaniklé cesty „CESTOVATEL“

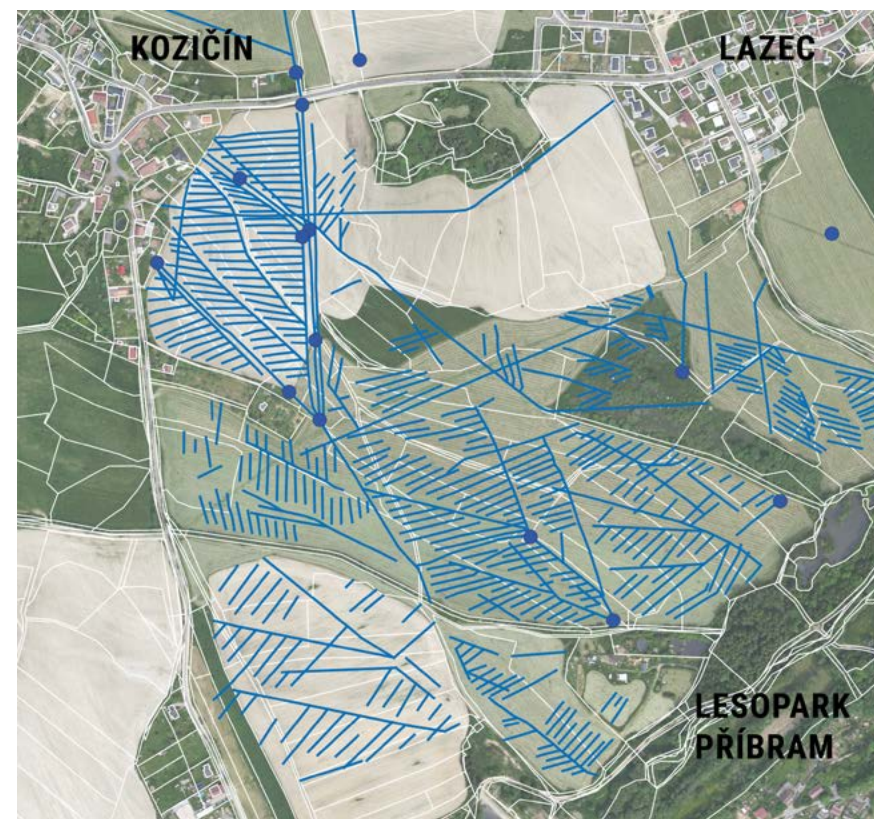
DNES -STAV

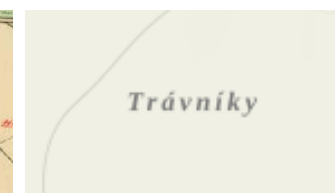
VODA V KRAJINĚ

V následujících stránkách se stručně zaměříme na krajinu, která obklopuje zaniklou cestu. Tato cesta totiž není jediným krajinotvorným prvkem, který z krajiny zmizel. Jak již bylo zmíněno, zaniklá cesta se nachází v území, které bylo v minulosti převážně tvořeno mokřady. Při pohledu na dnešní okolní krajinu však po těchto mokřadech zůstalo jen velmi málo stop.

Důvodem je proces, který byl zahájen po kolektivizaci zemědělské půdy, kdy byly i tyto mokré pozemky začleněny do produktivní zemědělské krajiny. Za účelem jejího využití došlo k odvodnění těchto ploch prostřednictvím melioračního systému. Ten spočíval v instalaci sítě podzemních perforovaných trubek, jejichž úkolem bylo co nejrychleji odvádět vodu z krajiny pryč.

Na výše uvedené mapě jsou zakresleny podzemní meliorační trubky a kontrolní šachty, které byly identifikovány na základě detailní analýzy různých ortofotomap v průběhu času. Jak již bylo zmíněno, ortofotomapy pořízené během extrémních povětrnostních podmínek jsou nejvhodnější pro zachycení takovýchto krajinotvorných prvků. Síť potrubí je navíc patrná i ve změně zbarvení vegetace.

Pojmenování území v okolí zaniklé cesty nám napovídá mnohé o historickém charakteru krajiny, a zejména o přítomnosti vody. Na císařských otiscích stabilního katastru se v dané lokalitě dochoval název „Na Luhovském“ – historická toponymie, která velmi pravděpodobně odkazuje na nízko položené, podmačené louky či mokřady. Základ slova „luh“ označuje vlhké, často zaplavované plochy v blízkosti vodních toků. Takové názvy odrážejí dřívější vysokou hladinu spodní vody a přirozenou vazbu území na mokřadní ekosystémy.

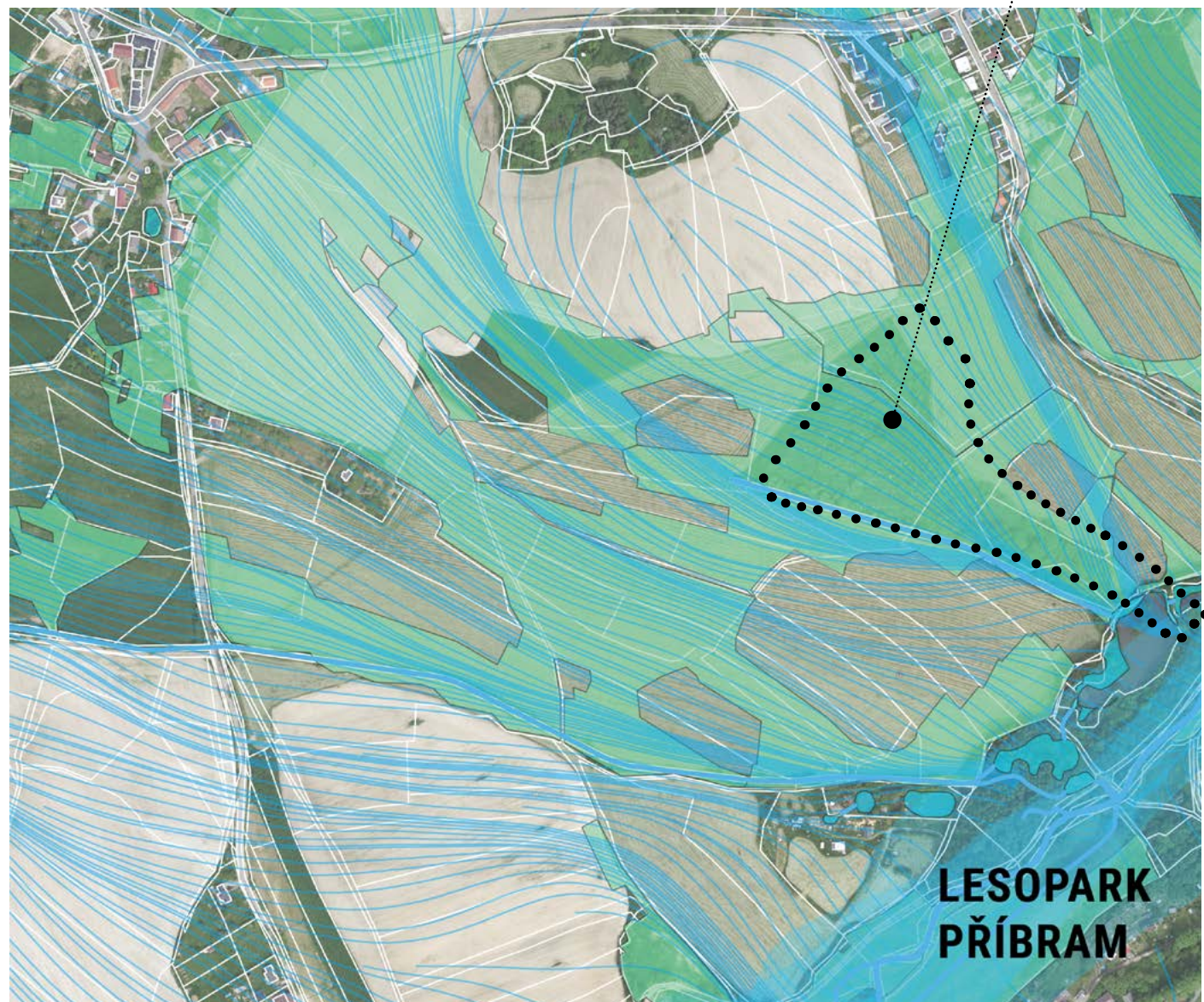
I na současné topografické mapě nese tato oblast název „Trávníky“, což dále potvrzuje přetrvávající charakter travnatých porostů, typických pro vlhké a méně intenzivně obdělávané části krajiny.

▲ Fotografie (červenec 2025) směrem k lesoparku Příbram, uprostřed zbytkové mokřadní území.

▼ Na mapě je zelenou barvou vyznačen původní rozsah mokřadních ploch, jak jej zaznamenávají císařské otisky stabilního katastru. Modré linie představují odvodňovací linie, které zároveň odpovídají současnému povrchovému toku vody. Tyto linie byly určeny na základě morfologické struktury terénu. Zvýrazněná oblast představuje jediné dochované mokřadní území v širším okolí, které je rovněž zachyceno na přiložené fotografii výše.

Na této stránce jsou uvedeny fotografie stále existujícího mokřadního území. Je důležité zmínit, že fotografie byly pořízeny v polovině července 2025, tedy po velmi dlouhém období sucha. Jak je z fotografií patrné, jedná se o jediné místo v krajině, kde je na povrchu stále přítomná voda. Mokřad představuje biotop bohatý na rozmanitou faunu, která zde nachází útočiště a zdroj pitné vody. Tento fakt potvrzuje i hustá síť malých stezek a četné stopy po zvířatech, stejně jako neustálé šustění v porostu.

Dále je třeba zdůraznit, že i toto území prošlo během kolektivizace procesem meliorace. Tento závěr vychází z analýzy ortofotomaps, na kterých je jasně patrné umístění odvodňovacích trubek. Je možné, že systém již není funkční, a mokřad tak získal zpět svou přirozenou podobu.

Žlutá: Zaniklá cesta a návrh na její obnovu a napojení na stávající síť.

Oranžová: Stávající turistická trasa podél Litavky.

Oranžová tečkovaná: Neoficiální, častý pohyb lidí přes luční krajinu.

Modrá: Nový potenciální okruh.

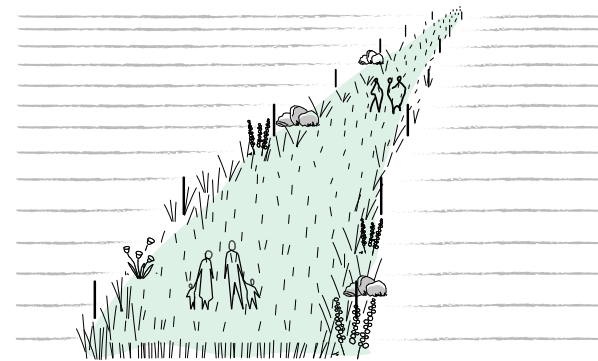
Zelená: liniová vegetace

NÁVRH

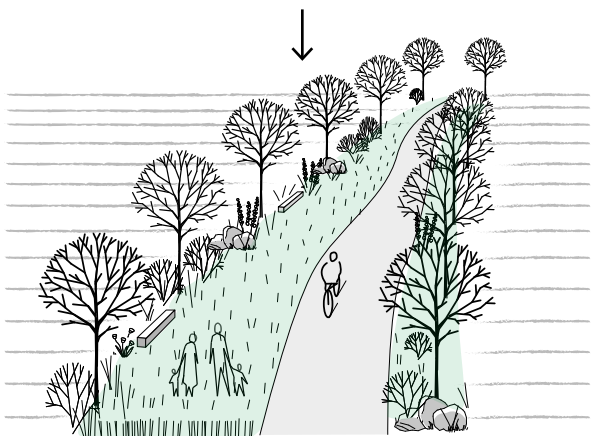
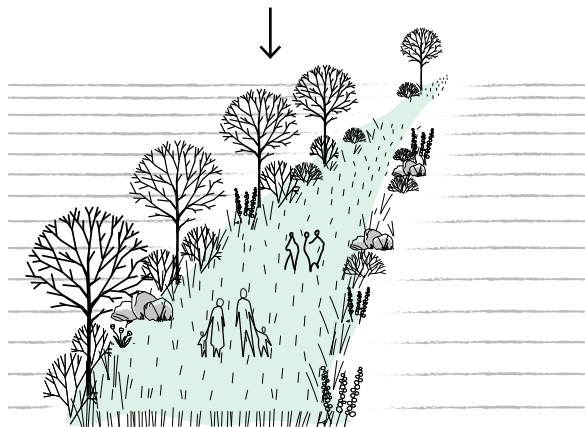
ORIENTAČNÍ HARMONOGRAM (FÁZOVÁNÍ)

Navrhujeme obnovu cesty jako vícestupňový proces, který je výsledkem konzultací, reflexe, etapových investic a pečlivého plánování pracovních kapacit. Tento postupný přístup zajišťuje, že každá fáze bude dobře koordinována a realizována tak, aby byl konečný výsledek udržitelný a kvalitní. Zobrazené a popsání fáze slouží pouze k ilustraci a ukazují možný vývoj a obnovu cesty.

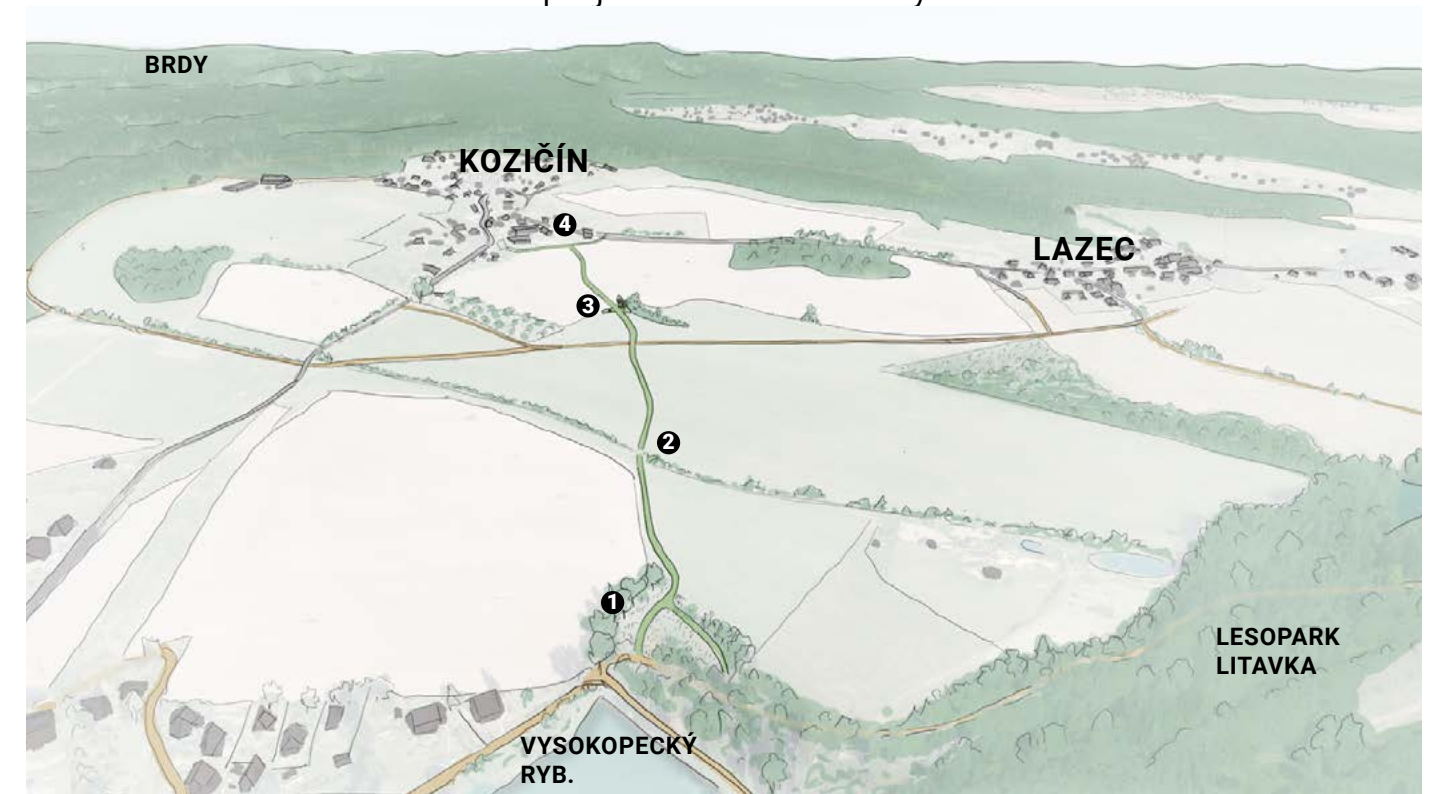
Skutečná podoba v jednotlivých etapách bude výsledkem intenzivního dialogu všech zúčastněných aktérů. V tomto smyslu je třeba navržené fáze chápat jako vizi autorů této publikace a jako jednu z možných podob komplexní realizace zaniklé cesty a jejího okolí.

◀ schéma vícestupňového procesu

FÁZE 1 - LÉTO 2025 - Spojení Kozičín a Vysoká Pec

Iniciační fáze je plánována na podzim roku 2025, a to za předpokladu dohody mezi dotčeným zemědělcem a městem Příbram. Cílem této fáze je uskutečnit základní princip obnovy krajiny – fyzické propojení obcí Kozičín a Vysoká Pec.

Navrhujeme obnovení historické trasy formou vysečení pásu o šířce přibližně 2 metry, a to jak v trávě, tak na zemědělských pozemcích. U zemědělských ploch bude posouzeno, zda je zásah proveditelný v rámci vegetační sezóny 2025 a zda je možné již nyní založit trvalý travnatý pás, nebo bude v této fázi vytvořena pouze dočasná vyšlapaná pěšina (v návaznosti na dohodu s farmářem).

V oblasti Vysokopeckého rybníka **(1)** navrhujeme vysečení dvou cest, které se napojí na stávající turistickou síť v lesoparku podél říčky Litavky. Protože pozemek patří městu, je zde možné již v první fázi zvýšit přístupnost, například umístěním laviček.

U potoka **(2)** se původní trasa již nenapojuje na dnešní most. Navrhujeme proto obnovu trasy podle historického průběhu s dočasným využitím stávajícího mostu, který se nachází asi 10 metrů od původního přechodu.

Centrální setkávací místo **(3)** v krajině bude sloužit jako orientační bod a atraktivní prvek pro využívání obnovené cesty. Již v první fázi zde mohou být doplněny edukační prvky s tématem vody v krajině prostřednictvím interpretace stávající

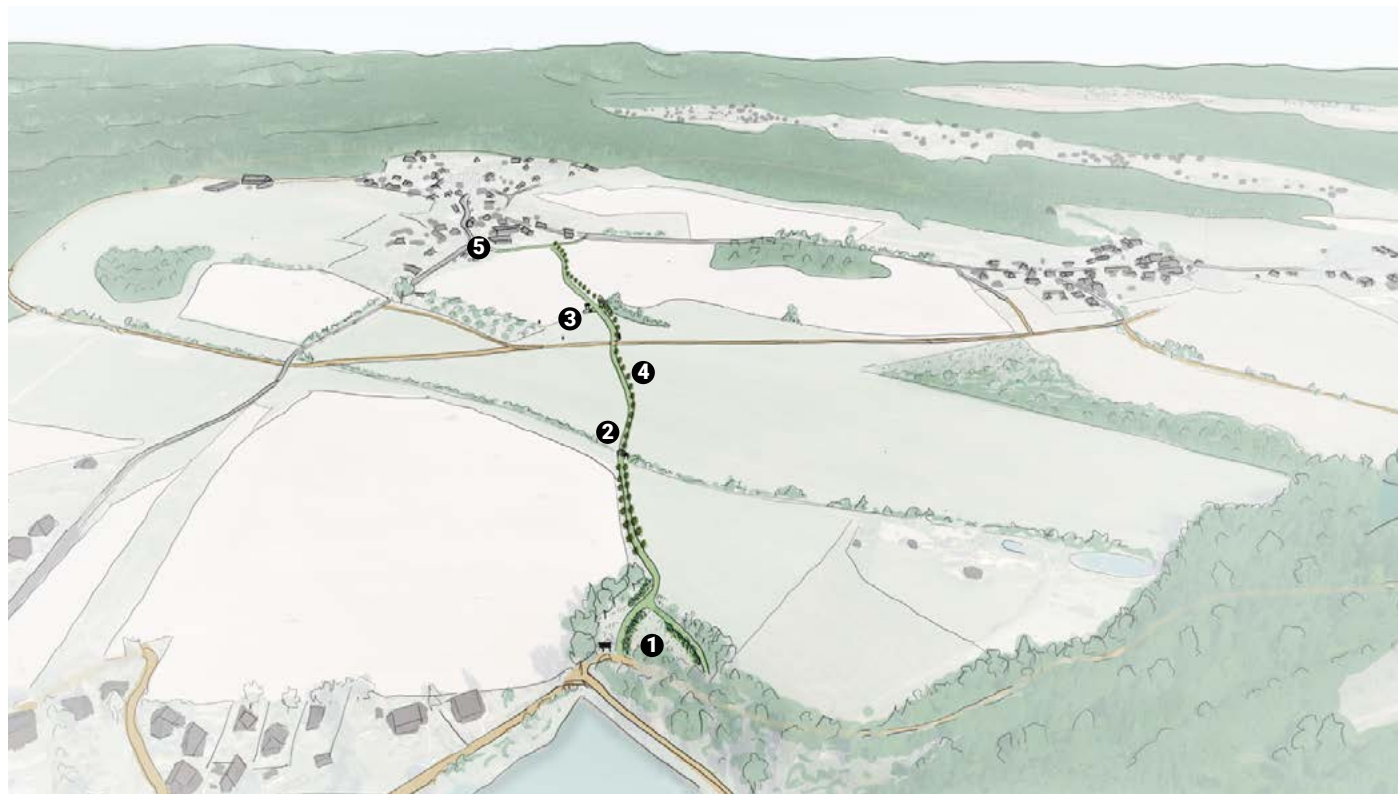
meliorační kontrolní šachty. Navrhujeme například jednoduchou instalaci, která umožní ruční čerpání vody, jež bude použita k zalévání prvního vysazeného stromu budoucí aleje. Doporučujeme vysadit výrazný solitérní strom, například ořešák, který se stane dominantním symbolem místa. Tento akt má podnítit aktivní zapojení návštěvníků do péče o krajinu. Dále navrhujeme doplnění lavičky pro odpočinek a umístění informačních prvků o projektu a historii krajiny. V první fázi mohou mít podobu jednoduchého dřevěného kůlu s QR kódem, jenž návštěvníky odkáže na webové stránky s detailními informacemi. Pro rozvoj edukačních aktivit doporučujeme spolupráci například s Waldorfskou školou.

Centrální prostor, který dnes není zemědělsky využíván, je možné – po dohodě se zemědělcem – revitalizovat vytvořením otevřeného „náměstíčka“ sečením, které nabídne příjemné pobytové místo v krajině.

Na závěr upozorňujeme, že původní trasa směrem do centra obce Kozičín již není přístupná, protože její zakončení **(4)** bylo zprivatizováno a zastavěno rodinným domem. Navrhujeme proto vést napojení do obce podél hranice pozemku po již existujícím sečeném pásu.

Shrnuto, první fáze spočívá ve vyjednání dohod mezi všemi zúčastněnými aktéry, v prvních fyzických zásazích, které návštěvníkům umožní interakci s obnovenou trasou, a v zapojení principu opětovného využití stávajících krajinných prvků.

FÁZE 2 - PODZIM 2026 - Výsadba alejí

Ve druhé fázi navrhujeme rozšířit první výsadbu podél trasy, která byla založena v rámci fáze 1. Zvláštní pozornost je věnována oblasti Vysokopeckého rybníka **(1)**, kde se historická cesta napojuje na širší krajinný kontext. Toto místo navrhujeme dále rozvíjet s důrazem na vzdělávací a ekologický charakter a zároveň připomenout někdejší hornickou činnost v této lokalitě, například existenci bývalé lanové dráhy.

Konkrétně uvažujeme o vytvoření naučné stezky s informačními panely, o výsadbě vrbových tunelů jako odkazu na původní mokřadní vegetaci, o travnatém labyrintu, herních prvcích z přírodních materiálů a rozmístění laviček podél trasy. Tyto zásahy posílí hravou a poučnou podobu krajiny a podtrhnou jedinečnou identitu místa.

V místě, kde historická trasa kříží potok **(2)**, navrhujeme vybudovat jednoduchý dřevěný můstek. Konstrukce tvořená dvěma nosníky a hrubými prkny představuje odolné a citlivé řešení, které přirozeně zapadá do krajinného kontextu a současně obnovuje kontinuitu původní stezky.

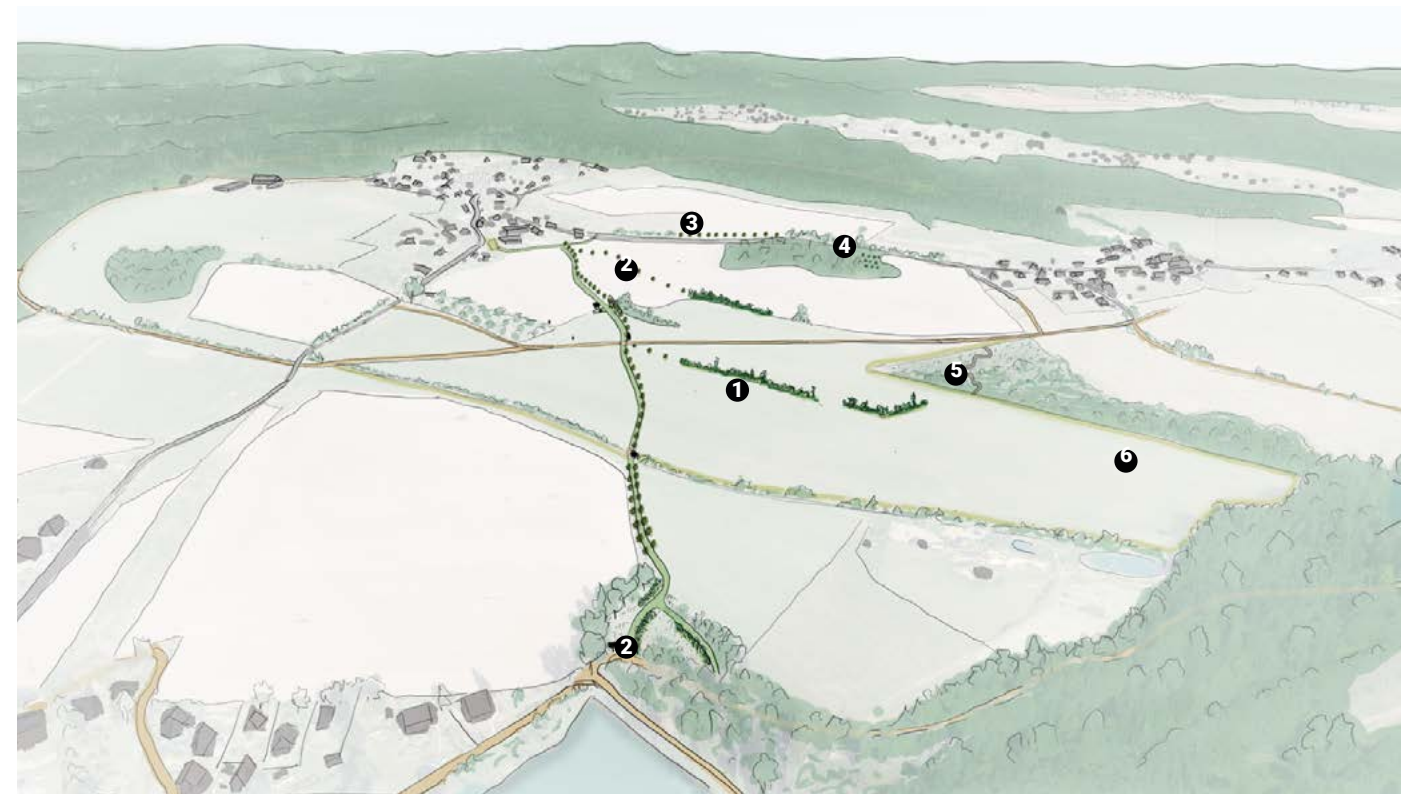
Centrální prostor u meliorační kontrolní šachty **(3)**, vymezený v první fázi jako orientační bod, může být dále rozvinut. Navrhujeme šachtu zabezpečit a proměnit ji v interaktivní prvek, například prostřednictvím průhledu do nitra nebo jednoduché světelné instalace.

Informační systém o procesu obnovy krajiny a jejím širším kontextu lze dále obohatit o uměleckou instalaci, která vizuálně i tematicky propojí celou trasu.

Podél trasy **(4)** navrhujeme výsadbu budoucí aleje. Doporučujeme kombinaci vysokokmenných ovocných stromů, které navazují na tradici polních cest a zároveň zachovávají důležité průhledy do okolní krajiny.

Na závěr navrhujeme zhodnocení zakončení stezky v centrální části obce **(5)**. Vzhledem k tomu, že se tato území nenacházejí ve vlastnictví města, je nutné postupovat v úzké spolupráci s vlastníky pozemků. Prvním krokem by měla být pravidelná údržba a sečení stávající pěšiny podél hranice pozemků a vyčištění bývalého volejbalového hřiště. V další etapě lze uvažovat o doplnění mobiliáře a dalších prvků, které zvýší pobytovou kvalitu a vzdělávací hodnotu nové trasy.

FÁZE 3 - PODZIM 2027 - Posílení okolního krajinného rámce

Třetí fáze obnovy krajiny zahrnuje celkovou revitalizaci stezky a posílení okolního krajinného rámce. V této etapě jsou bývalé boční cesty **(1 a 2)** nově interpretovány jako liniové vegetační prvky, bez nutnosti jejich fyzického zpřístupnění. V kontextu současného způsobu zemědělského hospodaření na rozsáhlých plochách není tato přístupnost funkčně potřebná ani žádoucí.

Cílem návrhu je zvýšit ekologickou hodnotu krajiny při zachování maximální efektivity zemědělského provozu. Proto doporučujeme výsadbu stromů na zemědělských pozemcích s rozestupy přibližně 15 metrů. Tato vzdálenost zajišťuje dostatečný manévrovací prostor pro zemědělské stroje a zároveň minimalizuje dopad na zemědělskou činnost.

Dále navrhujeme umístění liniových keřových výsadeb na strategických místech, kde neomezují zemědělské využití. V severní části území **(2)** je pás keřů situován podél hranice mezi ornou půdou a trvalým travním porostem, čímž nevzniká žádná překážka pro pohyb zemědělské techniky. V jižní části **(1)** je keřový pás umístěn do travní louky a orientován ve směru pravidelného sečení, takže nepředstavuje překážku pro hospodaření.

V závěrečné fázi navrhujeme zhodnotit také širší krajinný rámec a integrovat jej do celkového konceptu. Doporučujeme například doplnění stromořadí podél

přístupových cest, zejména u Lazecské **(3)**. Na Lazecské se rovněž nachází návrší **(4)** s mozaikou travních porostů a lesní vegetace. Východní část těchto luk je ve vlastnictví města Příbram a nabízí potenciál pro založení ovocného sadu. Tento krok by nejen obohatil krajinu, ale také by navázal na tradici kulturní krajiny, v níž hrály ovocné sady významnou roli.

Pro zpřístupnění širšího území navrhujeme vytvořit novou okružní trasu **(6)**. Ta by vznikla prostým vysečením pásu podél okraje luk, což by umožnilo jejich pravidelné využívání. V některých obdobích je tato možnost dána již nyní v souvislosti s pravidelným sečením. Okružní trasa by zároveň propojila rozličné krajinné prvky, mezi nimiž zaujímá významné místo místní mokřad. Ten představuje původní vegetační charakter celého území a připomíná skutečnost, že ještě před 200 lety byly tyto plochy převážně mokřadního charakteru. Uvažujeme proto o možnosti zpřístupnit část mokřadu formou dřevěného povalového chodníku **(5)**. Umístění informačních panelů by dále posílilo edukační rozměr celé trasy a její provázanost s ostatními prvky okružního okruhu.

VZDĚLÁVÁNÍ

PARLAMENT VĚCÍ: NÁSTROJ EKOLOGICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVY A OSVĚTY

Jedním z výsledků workshopů, které jsme vedli s různými aktéry, bylo zjištění, že existuje potřeba vzdělávání v oblasti obnovy krajiny a ekologické hodnoty drobných krajinných prvků. V rámci projektu „CESTOVATEL“ jsme proto podali žádost o dotaci z Programu pro poskytování dotací z rozpočtu Středočeského kraje na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu.

Konkrétně jsme navrhli představit koncept „parlamentu věcí“ jako způsob, jak aktivně zapojit veřejnost a společně hledat formu obnovy zaniklé cesty v Kozičíně a jejího okolního krajinného rámce. Pokud bude dotace schválena, je zahájení vzdělávacího programu plánováno na podzim roku 2025.

První přípravné kroky k tomuto programu budou již představeny na interaktivním workshopu, který se uskuteční 21. září 2025.

© foto IPR Praha (<https://iprpraha.cz/>)

PARLAMENT VĚCÍ

VZDĚLÁVACÍ MODUL PRO ŠKOLY A RODIČE S DĚTI

Kontakt: Ing. arch. Zdeněk Ent, ent@ipr.praha.eu, tel. 777 861 720
Řešitelé: IPR Praha, AMU v Praze a VŠE v Praze
<https://iprpraha.cz/stranka/4121>

Projekt Parlament věcí je inovativní participativní vzdělávací program pro děti, mládež a rodiny, který propojuje environmentální vzdělávání s uměním, filozofií a mezioborovým přístupem ke krajině. Vychází z konceptu francouzského filosofa Bruna Latoura (Parliament of Things) a je přímo navázán na Strategii obnovy a rozvoje krajinných reliktních měst Příbram. Program podporuje implementaci Konceptce EVVO Středočeského kraje (2021–2026) a cílů vzdělávání pro udržitelný rozvoj.

Účastníci simulují rozhodování o obnově zaniklé cesty v krajině – reálně existující komunikace v mapách, dnes však překryté zemědělskou krajinou. V rozhodovacím kruhu (Parlamentu věcí) vstupují do debaty nejen lidé, ale i tzv. „věci“ – voda, hmyz, stromy, historická paměť, čolci, meliorační systém či mokřad. Děti i dospělí se stávají jejich mluvčími. Tento přístup rozvíjí environmentální empatii, mezigenerační dialog a estetickou citlivost.

DÍTĚ Z MĚSTA

MLUVÍM ZA: dnešní i budoucí děti

CO MI VADÍ?
Když nemůžu bezpečně chodit do přírody.

CO POTŘEBUJI?
Cesty, stín, voda, ptáci, dobrodružství.

OTÁZKA DO PARLAMENTU:
Co nám krajina může nabídnout?

ZEMĚDĚLEC

MLUVÍM ZA: pole, úrodu, lidskou práci

CO MI VADÍ?
Když mi někdo zasahuje do pozemků.

CO POTŘEBUJI?
Jasná pravidla, ohleduplnost k mé práci.

OTÁZKA DO PARLAMENTU:
Dá se skloubit péče o krajinu s pěstováním?

VODA Z MELIORAČNÍ TRUBKY

MLUVÍM ZA: vodu, která teče pod zemí

CO MI VADÍ?
Ztrácím se v kanalizaci, nenapájím krajinu.

CO POTŘEBUJI?
Vracet se do přírody, do rybníků, tůní, mokřadů.

OTÁZKA DO PARLAMENTU:
Kam vlastně patřím?

PAMĚTNICE Z KOZIČÍNA

MLUVÍM ZA: vzpomínky a příběhy lidí

CO MI VADÍ?
Když se zapomíná, kudy jsme chodili.

CO POTŘEBUJI?
Místa, která vyprávějí historii.

OTÁZKA DO PARLAMENTU:
Jak si můžeme krajinu znovu připomenout?

SVATÁ HORA

MLUVÍM ZA: klid, duchovní rozměr krajiny

CO MI VADÍ?
Když mě lidé berou jen jako výletní cíl.

CO POTŘEBUJI?
Vztah, úctu, prostor pro ticho.

OTÁZKA DO PARLAMENTU:
Jak se v krajině dá najít rovnováha?

LUČNÍ HMYZ

MLUVÍM ZA: bzučící, létající i lezoucí obyvatele

CO MI VADÍ?
Chemie, sucho, posečená tráva.

CO POTŘEBUJI?
Květiny, vodu, klid a prostor pro život.

OTÁZKA DO PARLAMENTU:
Máme taky právo na místo?

ČOLEK Z MOKŘADU

MLUVÍM ZA: mokřadní život – žolky, žáby, hmyz

CO MI VADÍ?
Když se voda ztratí z krajiny.

CO POTŘEBUJI?
Klid, vlhko, stín, živou vodu.

OTÁZKA DO PARLAMENTU:
Máme právo na domov - tůně a mokřady?

PRÁVIDLA PARLAMENTU

- Naslouchej každému hlasu.
- Nemluv jeden přes druhého.
- Mluv z perspektivy své role.
- Všiměj si potřeb ostatních.
- Ptej se, ne všechno je hned jasné.
- Hledej rovnováhu, hlasuj s respektem.
- Přemýšlej, co by pomohlo celku.
- Využij znalostí, které jsme o místě zjistili.
- Buď tvořivý, řešení má mnoho podob.

WORKSHOP 21.09.2025

PRVNÍ SETKÁNÍ S VEŘEJNOSTÍ K PILOTNÍMU PROJEKTU CESTOVATEL

**NÁVRH
ORIENTAČNÍ ROZPOČET**

1. MAJETKOVÉ VYROVNÁNÍ

- kompenzace pro farmáře
- ukončení nájemní smlouvy

2. REALIZACE CESTY

- kolíky pro vytyčení + práce
- vysekat trasu cesty (TS nebo farmář)
- vysekat trávu na poli (TS nebo farmář)

3. REALIZACE MÍST ZASTAVENÍ

- 1 strom s příslušenstvím + výsadba
- 1 lavička
- 3 informační prvky (ve spolupráci s Waldorfskou školou)

